

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 08.4.2003
KOM(2003) 176 lopullinen

2003/0068 (CNS)

Ehdotus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS

JÄSENVALTIOIDEN TYÖLLISYYSPOLITIIKAN SUUNTAVIIVOISTA

(komission esittämä)

PERUSTELUT

Kattavaan arviointiin ja Eurooppa-neuvoston suuntaviivoihin pohjautuva perusteellinen uudistus

EY:n perustamissopimuksen 128 artiklan 2 kohdassa määrätään jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta vuosittain komission tekemän ehdotuksen perusteella.

Tässä asiakirjassa ehdotetaan suuntaviivoille perusteellista uudistusta, joka perustuu komission ja jäsenvaltioiden yhdessä tekemään työllisyysstrategian viittä ensimmäistä toteutusvuotta koskevaan kattavaan arviointiin. Sen perusteella annettiin 14. tammikuuta 2003 tiedonanto, jossa esiteltiin komission näkemyksiä Euroopan työllisyysstrategian tulevaisuudesta ja uusien työllisyyden suuntaviivojen prioriteeteista.¹ Ehdotuksissa otetaan huomioon vuonna 2002 ja tähän mennessä vuonna 2003 käydyt laajat keskustelut ja kuulemiset kaikkien EU:n toimielinten ja tärkeiden sidosryhmien, myös kansalaisyhteiskunnan, kanssa. Erityisesti niissä otetaan huomioon Euroopan parlamentin merkittävä panos, esimerkiksi 25. syyskuuta 2002 annettu päätöslauselma Euroopan työllisyysstrategian arvioinnista, 5. joulukuuta 2002 annettu päätöslauselma talous- ja työllisyyspolitiikan vuosittaisten koordinoitukierrosten tehostamisesta ja helmikuussa 2003 annettu päätöslauselma kevään Eurooppa-neuvoston valmisteluista.

Brysselissä 20.–21. maaliskuuta 2003 kokoontunut kevään Eurooppa-neuvosto antoi tulevia työllisyyden suuntaviivoja varten selviä ohjeita, joissa tulevat esiin 6. maaliskuuta 2003 hyväksytyssä neuvoston ja komission yhteisessä työllisyysraportissa korostetut tärkeimmät aiheet.

Keskipitkän aikavälin strategia uusiin työmarkkinahaasteisiin vastaamiseksi

Suuntaviivoissa käsitellään tarvetta suunnitella työllisyysstrategiaa uudelleen, jotta voitaisiin ottaa huomioon Euroopan unionin laajentuminen ja toteuttaa Lissabonin strategia paremmin. Saatujen kokemusten perusteella työllisyysstrategian positiivinen rooli työllisyystilanteen tukijana on vahvistunut viime vuosina. Taloudellisten, sosiaalisten ja väestörakenteellisten muutosten kiihtyminen, globalisaatio ja modernin talouselämän vaatimukset sekä EU:n tuleva laajentuminen asettavat kuitenkin työllisyydelle suuria haasteita, joihin suuntaviivoissa on puututtava.

Tehostetun lähestymistavan vaatimusten mukaisesti työllisyyden suuntaviivoista on tarkoitus tehdä vakaampia, ja ne on tarkoitus kohdistaa niin, että saavutetaan välitavoitteet Lissabonissa asetetun, vuoteen 2010 ulottuvan määrääjän puitteissa. Tämän vuoksi suuntaviivoihin tehtävät muutokset – vaikka perustamissopimuksen mukainen vuosittaisuus säilytetäänkin – olisi pidettävä mahdollisimman vähäisinä välitarkistukseen vuoteen 2006 asti. Vakautta olisi lisättävä antamalla vähemmän ja yksinkertaisempia suuntaviivoja, joissa tulevat esiin yhteiset tärkeimmät haasteet. Brysselissä vuonna 2003 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti olisi korostettava tuloskeskeisempiä suuntaviivoja, jotka antavat jäsenvaltioille

¹ Euroopan työllisyysstrategian tulevaisuus: ”Täystyöllisyyteen ja parempiin työpaikkoihin tähtäävä strategia”, KOM(2003) 6 lopullinen, 14.1.2003.

mahdollisuuden laatia asianmukaisia toimintayhdistelmiä. Tämä edellyttää sitä, että suuntaviivojen perustaksi asetetaan asianmukaiset tavoitteet.

Lissabonin tavoitteiden tukeminen

Lissabonin tavoitteiden menestyksellä täytäntöönpano edellyttää, että jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikassa tuetaan tasapuolisesti kolmea toisiaan täydentävää ja tukevaa tavoitetta, jotka ovat täystyöllisyys, työn laatu ja tuottavuus sekä sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja osallisuus. Näiden tavoitteiden saavuttaminen vaatii uusia rakenneuudistuksia, joissa keskitytään kymmeneen keskeiseen ja yhtä tärkeään prioriteettiin ja kiinnitetään erityishuomiota prosessin hallintaan. Tämän vuoksi työllisyyden suuntaviivat esitetään kolmessa osassa, joissa käsitellään strategian kolmea keskeistä tavoitetta, rakenneuudistuksen kymmentä prioriteettia sekä tarvetta parantaa prosessin toteutusta ja hallintaa. Suuntaviivojen kaikkia kolmea osaa on käsiteltävä kansallisissa toimintasuunnitelmissa ja valvottava EU:n tasolla.

Nykyisten ja uusien haasteiden vastaamiseen tarkoitetut prioriteetit

Prioriteettien jatkuvuus varmistetaan siten, että monet edellisen sukupolven suuntaviivoista ja prioriteeteista sisältyvät myös uusiin suuntaviivoihin. Tärkeitä esimerkkejä ovat aktiivinen ja ennaltaehkäisevä politiikka, vero- ja etuusjärjestelmien uudistaminen, yrittäjyys, sopeutumiskyky, joustavuuden ja turvallisuuden tasapainottaminen sekä tasa-arvon takaaminen. Lisäpainoa ovat saaneet useat alat kuten elinikäinen oppiminen, aktiivinen ikääntyminen sekä tarve lisätä työvoiman tarjontaa ja torjua pimeää työtä.

Hyvä hallintotapa edellyttää toimivan kumppanuuden rakentamista tärkeimpien sidosryhmien välille ja varsinkin yhteisön toimielinten, jäsenvaltioiden hallitusten ja parlamenttien, alue- ja paikallisviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan aktiivista osallistumista. Suuntaviivoissa on asetettu tärkeälle sijalle tarve parantaa prosessin toteutusta ja hallintaa.

Johdonmukaisuus ja täydentävyys talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen kanssa

Barcelonassa kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti tehostamaan politiikan koordinoitiprosessia ja sovittamaan yhteen talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen sekä työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja suositusten antamisen aikataulut. Neuvosto totesi 3. joulukuuta 2002 antamassaan tehostamista koskevassa raportissa, että tehostamisen perustana olisi oltava tavoite avoimuuden ja tehokkuuden lisäämisestä, päällekkäisyyden ja toisten välttämistä suuntaviivojen muotoilussa sekä johdonmukaisuuden, täydentävyyden ja yhtenäisyyden varmistamisesta. Työllisyyspolitiikkaa koskevat suositukset esitetään näin ollen samassa paketissa työllisyyden suuntaviivojen ja talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen kanssa. Neuvoston on tarkoitus hyväksyä paketti vuoden 2003 puolivälissä.

Uudessa tehostetussa lähestymistavassa talouspolitiikan laajat suuntaviivat luovat puitteet Euroopan unionin talouspolitiikan kattavalle koordinoinnille, kun taas työllisyyden suuntaviivat ja jäsenvaltioille annettavat suositukset ovat työllisyyspolitiikan koordinoinnin kannalta keskeisiä. Brysselissä 2003 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vaati, että työllisyyden suuntaviivat ja talouspolitiikan laajat suuntaviivat toimivat johdonmukaisesti.

Ehdotus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS

JÄSENVALTIOIDEN TYÖLLISYYSPOLITIIKAN SUUNTAVIIVOISTA

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 128 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,²

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,³

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,⁴

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon,⁵

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa asetetaan unionin tavoitteeksi edistää taloudellista ja sosiaalista edistystä sekä työllisyyden korkeaa tasoa. EY:n perustamissopimuksen 125 artiklassa puolestaan määrätään, että jäsenvaltiot ja yhteisö pyrkivät kehittämään yhteensovitettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä 2 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (2) Luxemburgissa 20 ja 21 päivänä marraskuuta 1997 työllisyyttä käsitelleen ylimääräisen Eurooppa-neuvoston kokouksen jälkeen neuvosto antoi 15 päivänä joulukuuta 1997 päätöslauselman⁶ työllisyyden suuntaviivoista vuodeksi 1998 ja käynnisti näin näkyvän prosessin, johon on sitouduttu poliittisesti hyvin vahvasti ja jolla on kaikkien osapuolten laaja hyväksyntä.
- (3) Lissabonissa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto asetti Euroopan unionille uuden strategisen päämäärän, jonka mukaan siitä on tultava maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous, joka kykenee ylläpitämään kestävää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja

² EUVL C ..., ..., s. .

³ EUVL C ..., ..., s. .

⁴ EUVL C ..., ..., s. .

⁵ EUVL C ..., ..., s. .

⁶ EYVL C 30, 28.1.1998, s. 1.

lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Tämän saavuttamiseksi neuvosto sopi vuodeksi 2010 yleisistä ja naisten työllisyystavoitteista, joita täydennettiin Tukholmassa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2001 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa tammikuuksi 2005 asetetuilla välitavoitteilla ja vuodeksi 2010 asetetuilla ikääntyviä koskevilla uusilla työllisyystavoitteilla.

- (4) Nizzassa 7, 8 ja 9 päivänä joulukuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi Euroopan sosiaalisen toimintaohjelman, jossa todetaan, että täystyöllisyyteen palaaminen edellyttää kunnianhimoista politiikkaa työllisyysasteen nostamiseksi, alueellisten erojen pienentämiseksi, eriarvoisuuden vähentämiseksi sekä työllisyyden laadun parantamiseksi.
- (5) Barcelonassa 15 ja 16 päivänä maaliskuuta 2002 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti vahvistamaan Euroopan työllisyysstrategiaa tehostetulla, yksinkertaistetulla ja paremmin hallitulla prosessilla, jonka aikataulu on linjattu vuoteen 2010 ja johon on sisällytetty Lissabonin strategian tavoitteet ja päämäärät. Barcelonan Eurooppa-neuvosto kehotti myös tehostamaan politiikan koordinoitiprosesseja ja synkronoimaan talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen ja työllisyyden suuntaviivojen hyväksymisaikataulut.
- (6) Brysselissä 20 ja 21 maaliskuuta 2003 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti, että työllisyysstrategialla on keskeinen asema Lissabonin strategian mukaisten työllisyys- ja työmarkkinatavoitteiden täytäntöönpanossa ja että työllisyysstrategian ja talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen, jotka toimivat yhteisön talouspolitiikan koordinoijana, olisi toimittava johdonmukaisesti. Eurooppa-neuvosto kehotti vähentämään suuntaviivojen määrää, tekemään niistä tuloskeskeisempiä, antamaan jäsenvaltioille mahdollisuuden laatia asianmukaisia toimintayhdistelmiä ja asettamaan suuntaviivojen tueksi asianmukaiset tavoitteet.
- (7) Työllisyysstrategiaa on arvioitu perusteellisesti: siitä on tehty kattava väliarviointi vuonna 2000, ja sen viidestä ensimmäisestä toteutusvuodesta saadut kokemukset on arvioitu vuonna 2002. Arvioinnissa tuli esiin tarve käsitellä strategiassa edelleen jäljellä olevia rakenteellisia heikkouksia sekä uusia haasteita laajentuneessa Euroopan unionissa.
- (8) Lissabonin tavoitteiden menestyksellä täytäntöönpano edellyttää, että jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikassa tuetaan tasapuolisesti kolmea toisiaan täydentävää ja tukevaa tavoitetta, jotka ovat täystyöllisyys, työn laatu ja tuottavuus sekä sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja osallisuus. Näiden tavoitteiden saavuttaminen vaatii uusia rakenneuudistuksia, joissa keskitytään kymmeneen keskeiseen ja toisiinsa liittyvään prioriteettiin ja kiinnitetään erityishuomiota prosessin johdonmukaiseen hallintaan. Poliitiikan uudistukset edellyttävät tasa-arvon valtavirtaistamista täytäntöönpanotoimissa.
- (9) Neuvosto hyväksyi 6 päivänä joulukuuta 2001 joukon indikaattoreita, joilla voidaan mitata kymmentä seikkaa työn laatuun tehtävissä investoinneissa, ja kehotti käyttämään näitä indikaattoreita työllisyyden suuntaviivojen ja suositusten seurannassa.
- (10) Aktivoivan ja ennaltaehkäisevän politiikan olisi edistettävä täystyöllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden tavoitteita varmistamalla, että työttömät ja työmarkkinoiden

ulkopuolella olevat työhaluiset pystyvät kilpailemaan työmarkkinoilla ja integroitumaan niille.

- (11) Yrittäjyyttä ja yritysten innovaatiota olisi kannustettava, jotta voitaisiin hyödyntää paremmin yritysten mahdollisuuksia luoda enemmän ja parempia työpaikkoja. Jäsenvaltiot ovat sitoutuneet panemaan täytäntöön pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan ja ottaneet toteuttaakseen yrityspolitiikan vertailuanalyysiprosessin.
- (12) Joustavuuden ja turvallisuuden välinen oikea tasapaino edistää yritysten kilpailukykyyn tukemista, työn laadun ja tuottavuuden parantamista sekä helpottaa yritysten ja työntekijöiden mukautumista talouden muutoksiin. Työterveys- ja työturvallisuusstandardien tasoa on nostettava vuosia 2002–2006 koskevan uuden yhteisön strategian mukaiseksi. Kalastus-, maatalous-, rakennus- sekä terveydenhoito- ja sosiaalialat ovat erityisen riskialttiita työtapaturmien kannalta. Työntekijöiden pääsy koulutukseen on tärkeä tekijä joustavuuden ja turvallisuuden välisessä tasapainossa, ja kaikkien työntekijöiden osallistumista koulutukseen olisi tuettava asianmukaisilla tavoitteilla, ottaen huomioon koulutusinvestoinneista työntekijöille, työnantajille ja koko yhteiskunnalle koituvat edut.
- (13) Johdonmukaisten ja kattavien elinikäisen oppimisen strategioiden täytäntöönpano on olennaisen tärkeää pyrittäessä täystyöllisyyteen, työn laadun ja tuottavuuden parantamiseen sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseen. Barcelonassa kokoontunut Eurooppa-neuvosto otti tyytyväisenä vastaan komission tiedonannon ”Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen”, jossa tuotiin esiin elinikäisen oppimisen strategian tärkeimmät periaatteet: kumppanuudet, tiedon hankkiminen oppimistarpeista, riittävät resurssit, oppimiseen pääsyn helpottaminen, oppimiskulttuurin luominen ja pyrkiminen pysyvään laadukkuuteen. Lissabonin Eurooppa-neuvosto kehotti lisäämään merkittävästi henkilöresursseihin tehtäviä investointeja henkeä kohti. Investointien lisääminen vaatii riittäviä kannustimia työnantajille ja kansalaisille samoin kuin julkisen rahoituksen suuntaamista tehokkaampiin henkilöresurssi-investointeihin kaikkialla koulutusosalalla.
- (14) Työvoimatarjonnan on oltava riittävä, jotta voidaan tukea talouskasvua, edistää työllisyyttä ja taata sosiaaliturvajärjestelmien kestävyys. Komission ja neuvoston yhteisessä raportissa ”Työvoimaosuuden nostaminen ja aktiivisen ikääntymisen edistäminen”⁷ todetaan tämän vaativan elämänvaiheajatteluun perustuvien kattavien kansallisten strategioiden kehittämistä. Poliitikassa on hyödynnettävä kaikkien ryhmien, esimerkiksi naisten, ikääntyvien, vammaisten ja maahanmuuttajien, työllistämismahdollisuuksia. Barcelonan Eurooppa-neuvosto sopi, että Euroopan unionin olisi pyrittävä nostamaan ihmisten tosiasiallista työmarkkinoilta poistumisikää vuoteen 2010 mennessä asteittain noin viidellä vuodella. Läksi arvioitiin 59,9 vuotta vuonna 2001.
- (15) Työmarkkinoilla esiintyvät sukupuolierot on asteittain poistettava, jos EU:n halutaan pääsevän täystyöllisyyteen, parantavan työn laatua ja edistävän sosiaalista osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta. Tämä edellyttää tasa-arvon valtavirtaistamisstrategiaa ja erityisiä poliittisia toimia, joilla pyritään luomaan naisille ja miehille edellytykset

⁷ Komission ja neuvoston yhteinen raportti ”Työvoimaosuuden nostaminen ja aktiivisen ikääntymisen edistäminen”, hyväksytty neuvostossa 7.3.2002.

siirtyä ja palata työmarkkinoille ja pysyä niillä. Barcelonan Eurooppa-neuvosto sopi, että jäsenvaltioiden olisi tarjottava lastenhoitopalveluita vuoteen 2010 mennessä vähintään 90 prosentille yli 3-vuotiaista mutta alle kouluikäisistä lapsista ja vähintään 33 prosentille alle 3-vuotiaista lapsista. Sukupuolten välisten työttömyys- ja palkkaerojen taustalla olevia tekijöitä olisi käsiteltävä, ja tämän tuloksena olisi laadittava erojen kaventamiseen tähtäävät tavoitteet asettamatta kuitenkaan kyseenalaiseksi tuottavuudesta ja työmarkkinatilanteesta johtuvia palkkaeroja.

- (16) Heikommassa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen integroituminen edistää sosiaalista osallisuutta, nostaa työllisyysastetta ja parantaa sosiaaliturvajärjestelmien kestävyyttä. Poliittisilla toimilla on torjuttava syrjintää, tarjottava henkilökohtainen lähestymistapa kunkin tarpeisiin ja luotava riittävät työmahdollisuudet tarjoamalla rekrytointikannustimia työnantajille. Joulukuun 3 päivänä 2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä vuosi 2003 nimettiin Euroopan vammaisten teemavuodeksi.⁸ Työmarkkinoille pääsy on tärkeä prioriteetti vammaisille, joita arvioidaan olevan EU:ssa noin 37 miljoonaa ja joista useat olisivat työkykyisiä ja -haluisia.
- (17) Täystyöllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden näkymien parantamiseksi olisi luotava työstä saatavien ansioiden ja toisaalta työttömyydestä tai työmarkkinoiden ulkopuolella olemisesta saatavien ansioiden välille sellainen tasapaino, jolla ihmisiä kannustettaisiin siirtymään työmarkkinoille tai pysymään niillä ja jolla edistettäisiin työpaikkojen luomista.
- (18) Pimeällä työllä tarkoitetaan ”maksua vastaan tehtävää työtä, joka on luonteeltaan laillista mutta josta ei ilmoiteta viranomaisille”.⁹ Tutkimusten mukaan epävirallisen talouden osuus on keskimäärin 7–16 prosenttia EU:n BKT:stä. Tämä olisi saatava muutettua ilmoitetuksi työksi, jotta voitaisiin parantaa yleistä yritysten toimintaympäristöä, työpaikkojen laatua, sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä julkisen rahoituksen ja sosiaaliturvajärjestelmien ylläpidettävyyttä. Tilastotietojen parantaminen jäsenvaltioissa ja EU:ssa tehtävän pimeän työn laajuudesta olisi asetettava etusijalle.
- (19) Barcelonan Eurooppa-neuvosto suhtautui myönteisesti ammattitaitoa ja liikkuvuutta koskevaan komission toimintasuunnitelmaan, ja ammattitaidosta ja liikkuvuudesta 3 päivänä kesäkuuta 2002 annetussa neuvoston päätöslauselmassa kehoitettiin komissiota, jäsenvaltioita ja työmarkkinaosapuolia toteuttamaan vaaditut toimet. Alojen ja alueiden välisen liikkuvuuden lisääminen ja työnvälityspalveluiden parantaminen edistävät työllisyyden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisääntymistä. Maahanmuuton mahdollisuuksia työmarkkinoiden pullonkaulojen ratkaisijana olisi pohdittava kunnollisesti, mutta samalla olisi tuettava alkuperämaiden pitkän aikavälin kehittämistavoitteita.
- (20) Euroopan työllisyysstrategian viiden ensimmäisen toimintavuoden arvioinnissa tuli esiin parempi hallintotapa ratkaisevana tekijänä strategian tulevan toimivuuden kannalta. Työllisyyspolitiikan menestyksenkäs täytäntöönpano riippuu yhteistyökumppanuudesta kaikilla toimintatasoilla, toteuttamisesta vastaavien eri palveluiden osallistumisesta ja riittävästä rahoitusresursseista, joilla tuetaan suuntaviivojen täytäntöönpanoa. Jäsenvaltiot ovat vastuussa työllisyyden

⁸ Päätös 2001/903/EY, EYVL L 335, 19.12.2001.

⁹ KOM(1998) 219 lopullinen.

suuntaviivojen tehokkaasta täytäntöönpanosta, johon sisältyy myös tasapuolinen toteuttaminen alue- ja paikallistasolla.

- (21) Työllisyyden suuntaviivojen tehokas täytäntöönpano edellyttää työmarkkinaosapuolten aktiivista osallistumista kaikissa vaiheissa politiikan suunnittelusta sen täytäntöönpanoon. Työmarkkinaosapuolet ilmoittivat 13 päivänä joulukuuta 2001 pidetyssä sosiaaliasioita käsitelleessä huippukokouksessa, että kolmikantaisen kuulemisen koordinaatiota on kehitettävä ja parannettava. Tällöin myös sovittiin, että ennen kutakin keväällä kokoontuvaa Eurooppa-neuvostoa pidetään kasvua ja työllisyyttä käsittelevä kolmikantakokous.
- (22) Jäsenvaltioiden olisi pantava näiden työllisyyspolitiikan suuntaviivojen lisäksi täysimittaisesti täytäntöön talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja varmistettava, että toiminta on yhdenmukaista terveen julkisen talouden ja vakaan makrotalouden säilyttämisen kanssa,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Hyväksytään tämän päätöksen liitteenä olevat jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivat.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on otettava suuntaviivojen kaikki näkökohdat huomioon työllisyyspolitiikassaan kattavalla ja integroidulla tavalla, ja niistä on raportoitava kansallisissa toimintasuunnitelmissa, jotka jätetään vuosittain 1 päivänä lokakuuta.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

Työllisyyspolitiikan suuntaviivat

Täystyöllisyyteen ja parempiin työpaikkoihin tähtäävä eurooppalainen strategia

Jäsenvaltioiden on toteutettava työllisyyspolitiikkaansa niin, että siinä pannaan täytäntöön tavoitteet ja toimintaprioriteetit ja pyritään kohti jäljempänä esitettyjä tavoitteita. Erityishuomiota on kiinnitettävä työllisyyspolitiikan hyvään hallintotapaan.

Jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön näiden työllisyyden suuntaviivojen ja niihin liittyvien työllisyyspolitiikan suositusten lisäksi talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja varmistettava, että nämä kaksi välinettä toimivat yhdenmukaisesti.

A. Yleiset tavoitteet

Lissabonin tavoitteiden mukaisesti jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikassa on pyrittävä kolmeen tavoitteeseen: täystyöllisyyteen, työn laatuun ja tuottavuuteen sekä sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja osallisuuteen.

Tavoitteisiin olisi pyrittävä tasapuolisella tavalla, josta käy ilmi niiden yhtäläinen merkitys unionin kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamisessa. Synergiaa olisi hyödynnettävä täysimääräisesti, ja olisi tukeuduttava kolmen tavoitteen väliseen positiiviseen vuorovaikutukseen.

Täystyöllisyys

Jäsenvaltioiden on pyrittävä täystyöllisyyteen toteuttamalla kattavaa poliittista lähestymistapaa, jossa yhdistetään kysyntä- ja tarjontapuolen toimenpiteet, ja nostettava näin työllisyysasteita Lissabonissa ja Tukholmassa esitettyihin tavoitteisiin.

Toimilla on pyrittävä saavuttamaan EU:ssa keskimäärin

- yleiseksi työllisyysasteeksi 67 prosenttia vuonna 2005 ja 70 prosenttia vuonna 2010

- naisten työllisyysasteeksi 57 prosenttia vuonna 2005 ja 60 prosenttia vuonna 2010

- ikääntyvien työllisyysasteeksi 50 prosenttia vuonna 2010.

Jäsenvaltioiden on asetettava vastaavat kansalliset tavoitteet, jotka ovat johdonmukaisia EU:n tasolla odotettavan tuloksen kanssa.

Työn laadun ja tuottavuuden parantaminen

Työn laadun parantaminen liittyy läheisesti siihen, että ollaan siirtymässä kilpailuun ja osaamiseen perustuvaan talouteen. Laatuun olisi pyrittävä kaikkien toimijoiden yhteisin ponnistuksin ja etenkin työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun kautta. Kyseessä on moniulotteinen käsite, jossa käsitellään sekä työn ominaispiirteitä että laajemmin työmarkkinoita. Siihen sisältyvät itse työn laatu, ammattitaito, elinikäinen oppiminen ja urakehitys, sukupuolten tasa-arvo, työterveys ja -turvallisuus, joustavuus ja työsuhdeturva, sosiaalinen osallisuus ja työmarkkinoille pääsy, työn organisointi ja työ- ja perhe-elämän

tasapaino, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja työntekijöiden osallistuminen, monimuotoisuus ja syrjimättömyys sekä yleinen työsuoritus.

Työllisyysasteiden nostamisen on tapahduttava samanaikaisesti yleisen työn tuottavuuden lisäämisen kanssa. Työn laatu voi parantaa työn tuottavuutta, ja näiden välistä synergiaa olisi hyödynnettävä täysimääräisesti. Tämä asettaa erityisiä haasteita työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle.

Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden vahvistaminen

Työllisyyspolitiikalla olisi tuettava sosiaalista osallisuutta helpottamalla osallistumista työmarkkinoille niin, että edistetään kaikkien työkykyisten naisten ja miesten pääsyä pysyviin ja laadukkaisiin työpaikkoihin, torjutaan syrjintää työmarkkinoilla sekä ehkäistään syrjäytymistä työmaailmasta.

Taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta olisi edistettävä vähentämällä alueellisia työllisyys- ja työttömyyseroja, torjumalla työllisyysongelmia EU:n heikoimmin kehittyneillä alueilla ja tukemalla taloudellista ja sosiaalista rakenneuudistusta.

Politiikalla olisi erityisesti edistettävä työssäkäyvien köyhien määrän huomattavaa vähentämistä kaikissa jäsenvaltioissa vuoteen 2010 mennessä.

B. Toimintaprioriteetit

Jäsenvaltioiden on pantava seuraavat prioriteetit täytäntöön kolmen yleisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tässä niiden on otettava huomioon tasa-arvon valtavirtaistaminen kunkin prioriteetin yhteydessä.

1. KOHDISTETAAN TYÖTTÖMIIN JA TYÖMARKKINOIDEN ULKOPUOLELLA OLEVIIN AKTIIVISIA JA ENNALTAEHKÄISEVIÄ TOIMENPITEITÄ

Jäsenvaltioiden on ehkäistävä ajautumista pitkäaikaistyöttömyyteen ja edistettävä työhaluisten työttömien ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevien kestäväää integroitumista työllisyyteen. Jäsenvaltioiden on

- varmistettava, että työnhakijoiden tarpeet tunnustetaan varhaisessa vaiheessa ja he saavat neuvoja, ohjausta, työnhakuapua ja henkilökohtaisen toimintasuunnitelman työttömyyskauden alkuvaiheessa; *tällaisia palveluita pitäisi vuoteen 2005 mennessä tarjota kaikille työttömille ennen neljännen työttömyyskuukauden alkamista*
- tarjottava työnhakijoille toimivia ja tehokkaita toimenpiteitä, joilla he voivat parantaa työllistettävyyttään ja integroitumismahdollisuuksiaan; aktiivisilla työmarkkinatoimenpiteillä olisi vastattava henkilökohtaisiin tarpeisiin – kiinnittäen erityishuomiota ryhmiin, joilla on eniten vaikeuksia työmarkkinoilla – ja varustettava ihmiset asianmukaisella kokemuksella, jotta he voivat kilpailla työmarkkinoilla; jäsenvaltioiden olisi erityisesti varmistettava, että

vuoteen 2005 mennessä kaikille työttömille tarjotaan uusi mahdollisuus työharjoittelun tai koulutuksen muodossa (tarvittaessa tämä yhdistetään jatkuvaan työnhakuapuun); tämä olisi tehtävä suurimmassa pitkäaikaistyöttömyyden riskissä

olevien nuorten osalta ennen kuudetta työttömyyskuukautta ja kaikkien muiden osalta ennen 12:tta työttömyyskuukautta

vuoteen 2010 mennessä 30 prosenttia pitkäaikaistyöttömistä osallistuu aktiivisiin toimenpiteisiin työharjoittelun tai koulutuksen muodossa

- varmistettava työmarkkinaohjelmien tehokkuuden ja toimivuuden säännöllinen arviointi ja siihen perustuvat tarkistukset.

2. KANNUSTETAAN YRITTÄJYYTTÄ JA EDISTETÄÄN TYÖPAIKKOJEN LUOMISTA

Jäsenvaltioiden on edistettävä uusien ja parempien työpaikkojen luomista kannustamalla yrittäjyyttä ja innovaatioita suotuisassa yritys ympäristössä. Erityishuomiota on kiinnitettävä uusien yritysten, palvelusektorin sekä tutkimuksen ja kehityksen työnluontimahdollisuuksiin. Kansallisten tavoitteiden tukemissa poliittisissa aloitteissa on keskityttävä

- edistämään yrittäjyyteen ja johtotaitoihin liittyvää koulutusta ja antamaan tukea – myös koulutuksen kautta – jotta yrittäjyydestä tulisi uravaihtoehto kaikille ja etenkin naisille, työttömille ja työmarkkinoiden ulkopuolella oleville, jotka haluavat työtä
- yksinkertaistamaan ja keventämään yrityksen perustamiseen sekä henkilöstön palkkaukseen liittyviä hallinnollisia ja lainsäädännöllisiä esteitä samoin kuin helpottamaan mikrolainojen ja riskipääoman saantia yrityksen perustamista varten ja yrityksille, joiden kasvupotentiaali on suuri (ks. myös talouspolitiikan laajat suuntaviivat, suuntaviiva 11).

3. VASTATAAN MUUTOKSIIN JA EDISTETÄÄN SOPEUTUMISKYKYÄ TYÖSSÄ

Jäsenvaltioiden on helpotettava työntekijöiden ja yritysten kykyä sopeutua muutoksiin niin, että otetaan huomioon sekä joustavuuden että turvallisuuden tarve. Jäsenvaltioiden on nykyaikaistettava työlainsäädäntöä höllentämällä liian rajoittavia tekijöitä, jotka vaikuttavat työmarkkinadynamiikkaan ja niiden ryhmien työllistettävyyteen, joilla on vaikeuksia päästä työmarkkinoille, kehitettävä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua, edistettävä yritysten sosiaalista vastuuta ja toteutettava muita asianmukaisia toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään

- työsopimus- ja työskentelyjärjestelyiden, myös työajan, monimuotoisuutta, jolla edistetään uralla etenemistä sekä parempaa tasapainoa työn ja yksityiselämän samoin kuin joustavuuden ja turvallisuuden välillä
- parempia työoloja, myös työterveyttä ja -turvallisuutta, ja kaikkien työntekijöiden mahdollisuuksia päästä koulutukseen; politiikalla on pyrittävä erityisesti seuraaviin tuloksiin:

vähennetään työtapaturmien esiintyvyyttä yhteensä 15 prosentilla ja riskialtteilla aloilla 25 prosentilla kussakin jäsenvaltiossa

vähennetään heikosti koulutettujen ja korkeasti koulutettujen välistä eroa koulutukseen osallistumisessa

- innovatiivisten ja kestävien työn organisaatiomuotojen laatimista ja levittämistä

- talouden muutosten ja rakenneuudistusten positiivista hallintaa.

4. LISÄTÄÄN JA PARANNETAAN INVESTOINTEJA HENKILÖPÄÄOMAAN JA ELINIKÄISEN OPPIMISEN STRATEGIOIHIN

Jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön elinikäisen oppimisen strategiat, myös parantamalla koulutusjärjestelmien laatua ja tehokkuutta, jotta ihmiset saataisiin varustettua tietoyhteiskunnassa nykyaikaiselta työvoimalta vaadittavilla taidoilla, jotta heillä olisi mahdollisuus urakehitykseen ja jotta vähennettäisiin ammattitaitovajetta ja pullonkauloja työmarkkinoilla.

Politiikalla on pyrittävä vuoteen 2010 mennessä erityisesti seuraaviin tuloksiin:

- *jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että 25–64-vuotiaista keskimäärin ainakin 80 prosentilla on EU:ssa vähintään toisen asteen koulutus*
- *lisätään aikuisten osallistumista yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen niin, että osallistumisaste on 15 prosenttia koko EU:ssa ja yli 10 prosenttia kaikissa jäsenvaltioissa.*

Työnantajien ja yksityishenkilöiden tehokkaita investointeja henkilöpääomaan on helpotettava esimerkiksi yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen kustannuksiin kohdennetulla asianmukaisella verokohtelulla, ja julkista rahoitusta on suunnattava henkilöresursseihin tehtäviin investointeihin yleisten julkista taloutta koskevien sitoumusten mukaisesti.

Politiikalla on pyrittävä vuoteen 2010 mennessä erityisesti lisäämään julkisia ja yksityisiä investointeja henkilöpääomaan henkeä kohti kansallisten tavoitteiden mukaisesti; myös yritysten investointeja aikuiskoulutukseen olisi lisättävä niin, että ne olisivat 5 prosenttia kaikista työvoimakustannuksista koko EU:ssa.

5. LISÄTÄÄN TYÖVOIMAN TARJONTAA JA EDISTETÄÄN AKTIIVISTA IKÄÄNTYMISTÄ

Jäsenvaltioiden on edistettävä riittävää työvoiman saantia ja työllistymismahdollisuuksia talouskasvun ja työllisyyden tukemiseksi. Jäsenvaltioiden on

- *lisättävä työvoimaosuutta hyödyntämällä kaikkien ikäryhmien potentiaali kattavalla lähestymistavalla, jossa käsitellään etenkin työpaikkojen saatavuutta ja houkuttelevuutta, työn tekemistä kannattavaksi, ammattitaidon nostamista ja riittävien tukitoimenpiteiden tarjoamista*
- *edistettävä aktiivista ikääntymistä esimerkiksi parantamalla työssä pysymistä kannustavilla työoloilla – esimerkiksi pääsyä täydennyskoulutukseen ja työn organisoinnin joustavia muotoja – ja poistamalla kannustimia varhaiseen työmarkkinoilta poistumiseen erityisesti uudistamalla varhaiseläkejärjestelmiä ja varmistamalla, että on kannattavaa pysyä työmarkkinoilla.*

Politiikalla on erityisesti pyrittävä vuoteen 2010 mennessä nostamaan viidellä vuodella tosiasiallista työmarkkinoilta poistumisikää EU:n tasolla (iäksi arvioitiin 59,9 vuotta vuonna 2001). Jäsenvaltioiden on asetettava tätä koskevat kansalliset tavoitteet, jotka ovat johdonmukaisia EU:n tasolla odotettavien tulosten kanssa.

- hyödynnettävä maahanmuutosta saatavaa työvoiman lisätarjontaa yhteisön maahanmuuttopolitiikan mukaisesti ja niin, että tuetaan lähtömaiden pitkän aikavälin kehittämistavoitteita.

6. SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

Jäsenvaltioiden on vähitellen poistettava työllisyys- ja työttömyysasteisiin sekä palkkaan liittyvät sukupuolierot tasa-arvon valtavirtaistamista koskevilla toimilla ja poliittisilla erityistoimilla. *Politiikalla on erityisesti pyrittävä vuoteen 2010 mennessä poistamaan sukupuolierot työttömyysasteissa ja puolittamaan sukupuolten palkkaerot kaikissa jäsenvaltioissa monipuolisella lähestymistavalla, jossa otetaan huomioon sukupuolten palkkaerojen taustalla olevat tekijät, kuten alojen tai ammattien eriytyminen sukupuolen mukaan, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, työpaikkaluokitukset ja palkkajärjestelmät, tietoisuuden lisääminen ja avoimuus.*

Erityishuomiota on kiinnitettävä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen etenkin tarjoamalla lasten ja muiden huollettavien hoitopalveluita. *Politiikalla on pyrittävä vuoteen 2010 mennessä tarjoamaan lastenhoitopalveluita 33 prosentille 0–3-vuotiaista ja 90 prosentille kolmivuotiaista kouluikäisiin kussakin jäsenvaltiossa.*

7. EDISTETÄÄN TYÖMARKKINOILLA HEIKKOMASSA ASEMASSA OLEVIEN RYHMIEN INTEGROITUMISTA JA TORJUTAAN SYRJINTÄÄ

Jäsenvaltioiden on edistettävä työmarkkinoilla erityisvaikeuksia kohtaavien ryhmien – esimerkiksi koulunkäynnin kesken jättäneiden, vammaisten, maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen – integroitumista kehittämällä heidän työllistettävyyttään, lisäämällä työmahdollisuuksia ja ehkäisemällä kaikenlaista syrjintää.

Politiikalla on pyrittävä vuoteen 2010 mennessä erityisesti seuraaviin tuloksiin:

- *puolitetaan koulunkäynnin keskeyttävien määrä kussakin jäsenvaltiossa niin, että kokonaisaste EU:ssa putoaa 10 prosenttiin*
- *vähennetään puoleen heikommassa asemassa olevien ryhmien työttömyyserot kussakin jäsenvaltiossa kansallisten määritelmien mukaisesti*
- *vähennetään puoleen muiden kuin EU:n ja EU:n kansalaisten työttömyyserot kussakin jäsenvaltiossa.*

8. TEHDÄÄN TYÖNTEKO KANNATTAVAKSI TYÖN HOUKUTTELEVUUTTA LISÄÄVIN KANNUSTIMIN

Jäsenvaltioiden on uudistettava rahallisia kannustimia, jotta työnteosta tulisi houkuttelevaa ja ihmisiä kannustettaisiin etsimään ja ottamaan vastaan työtä ja pysymään työssä. Niiden on uudistettava vero- ja etuusjärjestelmiä ja niiden vuorovaikutusta, jotta poistettaisiin työttömyys- ja köyhyysloukut ja työmarkkinoiden ulkopuolella olemiseen liittyvät loukut ja kannustettaisiin naisten, heikosti koulutettujen, ikääntyvien ja työmarkkinoilta kauimpana olevien työllistyvyyttä.

Jäsenvaltioiden on erityisesti tarkistettava korvausasteita ja etuuksien kestoja, varmistettava tehokas etuuksien hallinto etenkin suhteessa tehokkaaseen työnhakuun, otettava huomioon yksittäiset tilanteet, harkittava tarpeen mukaan työssäkäyville suunnattuja etuuksia, alennettava korkeita tosiasiallisia marginaaliveroasteita, jotta poistettaisiin työmarkkinoiden ulkopuolella olemiseen liittyvät loukut, sekä pienennettävä matalapalkkaisten verotaakkaa; samalla on kuitenkin säilytettävä sosiaalisen suojelun riittävä taso.

Politiikalla on pyrittävä vuoteen 2010 mennessä erityisesti alentamaan merkittävästi matalapalkkaisten työntekijöiden verotaakkaa kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

9. MUUTETAAN PIMEÄ TYÖ ILMOITETUKSI TYÖKSI

Jäsenvaltioiden on kehitettävä ja pantava täytäntöön laaja politiikanalojen yhdistelmä pimeän työn poistamiseksi. Yhdistettäviä toimia ovat yritys ympäristön yksinkertaistaminen, haittatekijöiden poistaminen ja asianmukaisten kannustimien tarjoaminen vero- ja etuusjärjestelmissä, lain täytäntöönpanovalmiuksien parantaminen ja seuraamusten käyttöönotto. Jäsenvaltioiden on investoitava kansallisten ja EU-tason tilastojen kehittämiseen, jotta voitaisiin mitata ongelman laajuutta ja kansallisella tasolla saavutettuja tuloksia.

Politiikalla on pyrittävä vuoteen 2010 mennessä erityisesti vähentämään huomattavasti pimeää työtä kussakin jäsenvaltiossa ja parantamaan asiaa koskevia tilastoja.

10. EDISTETÄÄN AMMATTIEN JA ALOJEN VÄLISTÄ LIKKUVUUTTA JA PARANNETAAN TYÖNVÄLITYSTÄ

Jäsenvaltioiden on käsiteltävä työvoimapulaa, pullonkauloja ja alueellisia työllisyys- ja työttömyyseroja edistämällä ammattien välistä liikkuvuutta ja poistamalla alueellisen liikkuvuuden esteitä – etenkin panemalla täyteen ammattitaitoa ja liikkuvuutta koskeva toimintasuunnitelma, parantamalla ammattitaidon ja -pätevyyden tunnustamista ja avoimuutta sekä sosiaaliturva- ja eläkeoikeuksien siirrettävyyttä ja tarjoamalla asianmukaisia kannustimia vero- ja etuusjärjestelmissä – ja hyödyntämällä maahanmuuton tarjoamia mahdollisuuksia.

Työskentely- ja koulutusmahdollisuuksien avoimuutta kansallisella ja Euroopan tasolla olisi parannettava tehokkaan työllivälyksen tukemiseksi. *Kaikkien työnhakijoiden EU:ssa olisi vuoteen 2005 mennessä pystyttävä näkemään kaikki jäsenvaltioiden työllivälyspalveluissa ilmoitetut avoimet työpaikat.*

C. Hallintotavan, yhteistyökumppanuuden ja toteutuksen parantaminen

Jäsenvaltioiden on taattava työllisyyspolitiikan suuntaviivojen tehokas täytäntöönpano, myös alue- ja paikallistasolla.

Kaikkien asiaankuuluvien tahojen aktivointi

Asiaankuuluvien parlamentaaristen elinten tiivis osallistuminen suuntaviivojen täytäntöönpanoon olisi varmistettava – erilaisten kansallisten perinteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Lisäksi kaikkien keskeisten sidosryhmien, myös kansalaisyhteiskunnan edustajien, olisi osallistuttava täysimääräisesti Euroopan työllisyysstrategian toteutukseen.

Alue- ja paikallistason toimijoiden osallistumista suuntaviivojen kehittämiseen ja täytäntöönpanoon olisi tuettava etenkin paikalliskumppanuuksien, tiedonlevityksen ja kuulemisen kautta.

Työmarkkinaosapuolten vahva panos

Yhteistyökumppanuutta työmarkkinaosapuolten kanssa olisi edistettävä jäsenvaltion keskus-, alue- ja paikallistasolla sekä yrityksissä, jotta varmistetaan työllisyysstrategian täytäntöönpano, valvonta ja seuranta.

Kansallisen tason työmarkkinaosapuolia kehoitetaan – kansallisten perinteiden ja käytäntöjen mukaisesti – varmistamaan suuntaviivojen toimiva täytäntöönpano ja raportoimaan niiden vastuualueen kuuluvista merkittävimmistä saavutuksista kaikilla aloilla ja etenkin seikoista, jotka koskevat muutoksenhallintaa ja sopeutumiskykyä, joustavuuden ja turvallisuuden välistä synergiaa, osaamispääoman kehittämistä, sukupuolten tasa-arvoa, työn tekemistä kannattavaksi sekä työterveyttä ja -turvallisuutta.

Alojen välisiä ja alakohtaisia Euroopan tason työmarkkinaosapuolia kehoitetaan osallistumaan työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpanoon ja tukemaan kansallisten työmarkkinaosapuolten toteuttamia toimia kaikilla tasoilla (alojen välisellä, alakohtaisella ja paikallisella tasolla). Kuten alojen välisten työmarkkinaosapuolten yhteisessä työohjelmassa ilmoitettiin, ne raportoivat vuosittain osuudestaan suuntaviivojen täytäntöönpanoon. Alakohtaisia työmarkkinaosapuolia kehoitetaan raportoimaan omista vastaavista toimistaan.

Toteuttamisesta vastaavat tehokkaat ja toimivat palvelut

Jäsenvaltioiden on varmistettava toteutuksesta vastaavien palveluiden valmiudet panna työllisyyspolitiikan tavoitteet ja prioriteetit täytäntöön tehokkaasti ja toimivasti. Tämä edellyttää etenkin nykyaikaisia työnvälityspalveluita, jotka työskentelevät tiiviissä yhteistyössä integroitumista edistävien sosiaalipalveluiden kanssa, elinikäistä oppimista tukevien laadukkaiden palveluiden saatavuutta sekä parempia työoloja edistäviä työsuojelutarkastuspalveluita.

Riittävät määrärahat

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että työllisyyspolitiikan suuntaviivojen täytäntöönpanoon myönnetään riittävät määrärahat. Samalla on noudatettava terveen julkisen talouden tarvetta talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaisesti.

Jäsenvaltioiden on hyödynnettävä Euroopan rakennerahastojen, etenkin Euroopan sosiaalirahaston, mahdollista panosta politiikan toteutuksen tukemiseen ja instituutioiden valmiuksien parantamiseen työllisyyden alalla.